

1034.

**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 28 grudnia 1924 r.

o przedsiębiorstwie dla eksploatacji kolei państwowych.

Na mocy punktu A 2 art. 1 oraz art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. № 74, poz. 687) i zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1924 r. zarządzam co następuje:

§ 1. Eksploatację kolei państwowych oraz rząd majątkiem Skarbu Państwa, przeznaczonym do użytku kolei państwowych, powierza się przedsiębiorstwu pod nazwą Polskie Koleje Państwowe, działającemu, w prowadzeniu gospodarki na tych kolejach, wedle uprawnień zawartych w niniejszym rozporządzeniu.

Zwierzchni nadzór państwowy nad przedsiębiorstwem Polskich Kolei Państwowych wykonywa Minister Kolei.

§ 2. Przedsiębiorstwo Polskich Kolei Państwowych przejmuję na zlecenie Ministra Kolei administrację, tak nowych linii kolejowych, jak również kolei nie będących własnością Skarbu Państwa, wziętych pod zarząd państwowy. Wyłączenie z administracji przedsiębiorstwa pewnych linii kolejowych następuje również na zarządzenie Ministra Kolei.

§ 3. Przedsiębiorstwo Polskich Kolei Państwowych sprawuje administrację wszystkich kolei państwowych na całym obszarze Rzeczypospolitej wraz z zakładami kolejowymi, urządzeniami i wogóle wszelkimi przynależnościami, w myśl obowiązujących ustaw oraz przepisów wydawanych przez Ministra Kolei — jako samodzielna gospodarczo jednostka, z możliwością zaciągania w granicach normalnej eksploatacji wszelkich zobowiązań oraz z odpowiedzialnością za wszelkie zobowiązania zaciągane w granicach tej eksploatacji.

Subsydjarną odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa.

Przedsiębiorstwo Polskich Kolei Państwowych przejmuję wszelkie prawa i zobowiązania, wynikające z dotychczasowej państwowej gospodarki kolejowej

lub dotyczące tej gospodarki, w stanie w jakim się znajdują w chwili rozpoczęcia działalności Polskich Kolei Państwowych.

§ 4. Przedsiębiorstwo Polskich Kolei Państwowych obowiązane jest pokrywać wszelkie swoje wydatki z własnych dochodów i prowadzi swoją gospodarkę na podstawie budżetów rocznych i planów finansowo-gospodarczych, zatwierdzanych przez Ministra Kolei w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz na podstawie bilansów, sporządzanych z końcem każdego roku, ulegających takiemu samemu zatwierdzeniu.

Wszelkie świadczenia przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych w interesie Państwa lub jego poszczególnych organów oraz w interesie innych przedsiębiorstw państwowych, winny być przedsiębiorstwu Polskich Kolei Państwowych opłacane.

Wszelkie ulgi ze strony przedsiębiorstwa w taryfach i opłatach przewozowych nastąpić mogą w granicach opłacalności przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych.

Świadczenia przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych dla celów wojskowych tak płatne, jak i bezpłatne regulują odrębne zarządzenia Ministra Kolei, wydawane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 5. Przedsiębiorstwo posiada następujące fundusze:

- a) obrotowy,
- b) zapasowy,
- c) meljoracyjny,
- d) emerytalny,
- e) inwestycyjny.

§ 5. Fundusz obrotowy przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych składa się z zapasów materiałowych i gotówki i przeznaczony jest na potrzeby eksploatacyjne.

Koszta materiałów zużytych, odciążają fundusz obrotowy w ten sposób, że je się przerachowuje z funduszu tego na konto wydatków eksploatacji.

Fundusz obrotowy dla celów własnych Polskich Kolei Państwowych nie powinien przekraczać kwoty 10.000 złotych na 1 km. długości torów głównych.

§ 7. Fundusz zapasowy przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych powstaje z odliczania $\frac{1}{2}$ % od dochodu eksploatacyjnego brutto i nie powinien przekraczać 500 złotych na 1 km. długości torów głównych.

Fundusz zapasowy służyć może tylko na pokrycie strat nieprzewidzianych i wydatków powstałych skutkiem sił żywiołowych i wypadków nadzwyczajnych. Winien on być lokowany wyłącznie w instytucjach i na warunkach wskazanych przez Ministra Skarbu względnie w walorach, posiadających charakter pupilarnego bezpieczeństwa. Dysponowanie tym funduszem, może nastąpić za zgodą Ministra Kolei.

Gdy fundusz zapasowy osiągnie kwoty 500 złotych na 1 km. długości torów głównych, wstrzymuje się dalsze odliczanie $\frac{1}{2}$ % aż do czasu, gdy kapitał ten obniży się poniżej wskazanej normy.

§ 8. Fundusz meljoracyjny powstaje przez odliczenie 2% od dochodu eksploatacyjnego brutto.

Przeznacza się go na uzupełnienie wydatków eksploatacyjnych przy periodycznej zmianie części składowych kolei (taboru, szyn, podkładów i t. p.), o ile ta zmiana jest połączona z ulepszeniem, zwiększającym wartość majątku kolejowego, jak również na nowe drobne urządzenia, służące do ulepszenia warunków eksploatacji.

Odliczenia na fundusz meljoracyjny przelewają się do Skarbu Państwa, jako depozyt Polskich Kolei Państwowych. Corocznie Generalna Dyrekcja Kolei Państwowych przedstawia wraz z preliminarzem budżetowym (§ 4) Ministrowi Kolei do zatwierdzenia wykaz wydatków meljoracyjnych, przyczem ogólna suma tych wydatków nie powinna przewyższać sumy projektowanego w preliminarzu odliczenia. Niewydatkowane części odliczeń dołączają się do odliczeń roku następnego. Wykaz wydatków meljoracyjnych zatwierdza Minister Kolei w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 9. Fundusz emerytalny tworzy się z odliczeń z uposażenia pracowników oraz z dopłat przedsiębiorstwa. Sumy tych odliczeń jak również przepisy ulokowania i zarządzania tym funduszem oraz sposób wyznaczania emerytur określili osobne rozporządzenie Rady Ministrów (§ 16).

§ 10. Fundusz inwestycyjny tworzy się z długoterminowych pożyczek, zaciągniętych przez Państwo i oddawanych do dyspozycji przedsiębiorstwu. Fundusz inwestycyjny służy wyłącznie na cele takiego rozszerzenia przedsiębiorstwa, które zwiększa majątek kolei (jak budowa nowych torów, nowych urządzeń, kupno nowego taboru w celu zwiększenia jego ilości, a także na kapitalną przebudowę istniejących urządzeń, chociażby przytem część majątku kolejowego uległa zniszczeniu).

Opłata procentów i amortyzacji funduszy inwestycyjnych obciąża budżet eksploatacji.

§ 11. Prócz funduszy, wymienionych w § 5, mogą być utworzone zarządzeniem Ministra Kolei, wydanem po porozumieniu z Ministrem Skarbu, inne jeszcze fundusze.

§ 12. Za czysty zysk przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych uważać należy różnicę, powstałą z potrącenia od ogólnego rocznego dochodu eksploatacji: a) wszystkich wydatków eksploatacyjnych, b) potrąceń, określonych w §§ 7 i 8, c) procentów i amortyzacji pożyczek na fundusz inwestycyjny (§ 10), d) na amortyzację inwestowanego kapitału kwoty, w wysokości 1% od sumy pozostałej po odciążeniu od ogólnego rocznego dochodu eksploatacji potrąceń wymienionych pod a) b) c).

Pracownicy przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych, którzy się przyczynili do wyników eksploatacji, zapewniających wskazany wyżej czysty zysk, otrzymują jednorazowo dodatkowe wynagrodzenie. W tym celu z czystego zysku odlicza się przede wszystkim suma w wysokości miesięcznego uposażenia wszystkich etatowych pracowników Polskich Kolei Państwowych, włączając w to i Generalną Dyrekcję. Resztę dzieli się na dwie równe części. Jedną połowę dołącza się do wyżej wskazanej sumy, przeznaczonej na wynagrodzenie pracowników, drugą zaś

połowe, stanowiącą czysty zysk Państwa, przelewa się do kas skarbowych.

W latach, w których ogólna suma przeznaczona dla pracowników osiągnie razem sumę dwumiesięcznego uposażenia etatowych pracowników Polskich Kolei Państwowych łącznie z Generalną Dyрекcją, nadwyżka zysku dzieli się w następujący sposób: część 0,2 dolicza się do sumy, przeznaczonej dla pracowników, a 0,8 części przelewa się do Skarbu, jako czysty zysk.

Regulamin, określający zasady podziału wynagrodzenia między pracowników zatwierdza Minister Kolei na wniosek Generalnego Dyrektora.

§ 13. Zarząd przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych, szczegółowe regulowanie stosunku służbowego pracowników kolejowych w ramach pragmatyki oraz normowanie i systemizowanie personelu kolejowego, wykonywać będą jako organy przedsiębiorstwa: a) Generalna Dyrekcja Polskich Kolei Państwowych w Warszawie i b) Dyrekcje Polskich Kolei Państwowych.

Na czele Generalnej Dyrekcji stoi Generalny Dyrektor, zatwierdzony przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Kolei.

Generalny Dyrektor kieruje samodzielnie w granicach zatwierdzonego planu gospodarczego, działalnością Generalnej Dyrekcji oraz wszystkich podległych jej organów przedsiębiorstwa i jest za swą działalność, jak również za działalność wszystkich organów przedsiębiorstwa, odpowiedzialny przed Ministrem Kolei.

Ustrój organów przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych, oraz ich stosunek do Ministra Kolei i ich kompetencje, określi statut o państwowym zarządzie kolei, przewidziany punktem 1 art. 4 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. № 57 poz. 580).

§ 14. Funkcjonariusze i pracownicy kolei państwowych pozostający w dotychczasowej służbie kolejowej przechodzą na służbę przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych, o ile w terminie dwumiesięcznym, licząc od dnia rozpoczęcia działalności przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych nie zgłoszą wystąpienia ze służby. Wobec funkcjonariuszów i pracowników kolei państwowych, którzy zgłoszą wystąpienie, służy przedsiębiorstwu Polskich Kolei Państwowych prawo rozwiązania stosunku służbowego przy zastosowaniu ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

§ 15. Do czasu wejścia w życie ustawy o pragmatyce, przewidzianej w punkcie 2 art. 4 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. № 57 poz. 580) stosunek służbowy pracowników przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych z wyjątkiem Generalnego Dyrektora i Dyrektorów Kolei Państwowych powoływanych przez Ministra Kolei, na podstawie specjalnych umów, regulowany będzie według dotychczas obowiązujących przepisów. Normy wynagradzania pracowników przedsiębiorstwa określi wydane na wniosek Generalnego Dyrektora rozporządzenie Ministra Kolei, wydane w porozumieniu z Mi-

nistrem Skarbu, na zasadach niniejszego rozporządzenia, które wejdzie w życie równocześnie z podjęciem działalności przez przedsiębiorstwo Polskich Kolei Państwowych.

§ 16. Przedsiębiorstwo musi zapewnić swoim pracownikom zaopatrzenie emerytalne. Rozporządzenie Rady Ministrów ustali zaopatrzenie emerytalne pracowników przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych przez utworzenie odrębnej kasy emerytalnej dla pracowników przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem zasady, że dotychczas nabyte prawa służbowe i emerytalne funkcjonariuszów kolei państwowych, którzy stają się pracownikami przedsiębiorstwa, nie mogą doznać uszczerbku.

Zaopatrzenie emerytalne pracowników kolejowych przeniesionych w stan spoczynku do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zaopatrzenia emerytalne emerytów b. państw zaborczych, jakoteż zaopatrzenie wdów i sierot po pracownikach kolejowych i emerytach, zmarłych do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, opierają się nadal na ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych, a koszty tych zaopatrzeń obciążają Skarb Państwa.

Do wszelkich zaopatrzeń emerytalnych, które będą przyznane po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosować się będą przepisy o kasie emerytalnej pracowników kolejowych (ust. 1). Do czasu wydania tych przepisów, zaopatrzenia te będą przyznawane i wypłacane przez przedsiębiorstwo Polskich Kolei Państwowych na podstawie ustaw i przepisów normujących obecnie zaopatrzenie emerytalne funkcjonariuszów państwowych.

§ 17. Szczegółowe postanowienia o sposobie sporządzania zamknięć rachunkowych i zestawianiu dochodów i rozchodów, planu finansowo-gospodarczego i bilansu przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych wyda Minister Kolei w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Do ogólnego budżetu państwowego włącza się wyłącznie czysty dochód lub deficyt przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych oraz budżet dochodów i wydatków nadzwyczajnych, sam budżet przedsiębiorstwa wraz z planem finansowym stanowić będzie załącznik do budżetu państwowego.

§ 18. Dzień rozpoczęcia działalności przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych oraz okresy budżetowe przedsiębiorstwa określi rozporządzenie Ministra Kolei wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 19. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Kolei.

§ 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów
i Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Kolei: *Tyszka*